

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
 บทที่ 1 บทนำ	 1
1.1 ความสำคัญของประเด็นปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
1.3 ทบทวนงานศึกษาและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	3
1.4 กรอบความคิดในการศึกษา	16
1.5 ขอบเขตและวิธีการศึกษา	21
1.6 ผลที่คาดว่าจะได้รับการศึกษา	24
1.7 เนื้อหาของวิทยานิพนธ์โดยสังเขป	24
 บทที่ 2 ประวัติศาสตร์ผืนกับการผนวกผืนเข้าสู่วัฒนธรรมการผลิตของชาวม้ง	 27
2.1 ชาวม้ง – ชนพื้นเมืองในจีนกับผืนในฐานะยาที่มาจากแดนไกล	27
2.2 ผืน – ยาของชนพื้นเมืองในจีนกับสินค้าของนักล่าอาณานิคม	31
2.3 ผืน – จากพิธีการค้าบนภูเขาสู่พิธีการเมือง	35
2.4 สรุป	40
 บทที่ 3 ชุมชนแห่งการเรียนรู้บ้านแทนธรรมกับวัฒนธรรมการผลิตผืน ของชาวม้งในไทย	 43
3.1 ผืนกับวัฒนธรรมการผลิตแบบยังชีพของชาวม้ง	43
3.1.1 ระบบการผลิตผืนเพื่อการยังชีพกับชุมชนแห่งการเรียนรู้	45
3.1.2 บ้านแทนธรรมกับระบบการค้าผืนในประเทศไทยช่วงสงครามโลกครั้งที่ 1-2	61
3.2 ยุคการค้าผืนในฐานะเป็นพืชเชิงพาณิชย์บนภูเขา	66
3.2.1 ชุมชนชาวม้งบ้านแทนธรรมกับระบบการผลิตผืนเชิงพาณิชย์	67

3.2.2 จากบ้านแทนธรรมสู่ถนนการเมืองเรื่องการค้าฝิ่นในสามเหลี่ยมทองคำ	71
3.2.3 ภาพลักษณะฝิ่น-สินค้าทำกำไรของรัฐกับอัตลักษณ์ชาวม้ง	75
3.3 สรุป	76
บทที่ 4 ชุมชนแห่งการเรียนรู้บ้านแทนธรรมในการเปลี่ยนผ่านสู่การพัฒนา	78
4.1 ยุคฝิ่นผิดกฎหมาย พ.ศ.2500-2523 (ค.ศ.1957-1980)	80
4.1.1 บ้านแทนธรรมในช่วงยุคฝิ่นผิดกฎหมาย	73
4.1.2 บ้านแทนธรรมกับกระบวนการธุรกิจการเมืองในการค้าฝิ่น	89
4.1.3 ชาวม้งกับภาพลักษณะฝิ่น-จากยาเสพติดสู่ความมั่นคงทางการเมือง	93
4.1.4 บทบาททางการเมืองของชาวม้งกับประเทศไทย	94
4.2 ยุคพัฒนาปีพ.ศ. 2524-ปัจจุบัน	97
4.3 ชุมชนแห่งการเรียนรู้ในเส้นทางพัฒนา	99
4.4 ภาพลักษณะชาวม้ง-จากฝิ่น/ความมั่นคงสู่ปัญหาสิ่งแวดล้อม	103
4.5 ชุมชนม้งกับการกลายเป็น “คนชายขอบ”	104
4.6 สรุป	107
บทที่ 5 ภาพลักษณะฝิ่นกับกระบวนการกักขังอัตลักษณ์ชาวม้ง	109
5.1 ภาพลักษณะฝิ่นในวิถีชีวิตของชาวม้ง	109
5.1.1 ฝิ่นในระบบเศรษฐกิจ	110
5.1.2 ฝิ่นกับวิถีคิดเรื่องความสัมพันธ์ทางสังคม	112
5.1.3 ฝิ่นกับวิถีคิดเรื่องการรักษาพยาบาล	114
5.1.5 ฝิ่นในอุดมการณ์ของชาวม้ง	117
5.2 ภาพลักษณะฝิ่นในมุมมองวาทกรรมครอบงำ	119
5.2.1 ฝิ่น – สินค้าทำกำไรของรัฐ	119
5.2.2 ฝิ่นในภาพคลุมเครือระหว่างธุรกิจการเมืองกับการสร้างภาพยาเสพติด	121
5.2.3 ฝิ่นในภาพลักษณะยาเสพติดและความมั่นคง	124

5.3 การเปลี่ยนผ่านภาพลักษณ์ผืนของชุมชนม้งกับวาทกรรมครอบงำ	125
5.4 กระบวนการกักขังอัตลักษณ์กลุ่มชาติพันธุ์ม้ง	129
5.4.1 จาก"มายาภาพ"สู่ "รูปแบบแห่งอุดมการณ์"	130
5.4.2 ปฏิบัติการทางภาษาและการสร้างชุดความรู้/มีออชีฟ	134
5.5 สรุป	141
บทที่ 6 การตอบโต้ต่อกระบวนการกักขังอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง	144
6.1 ผืนในชุมชนม้งบ้านแทนธรรมปัจจุบัน	145
6.2 ปฏิบัติการต่อกระบวนการกักขังอัตลักษณ์ของชาวม้ง	148
6.2.1 การตอบโต้ต่อกระบวนการกักขังอัตลักษณ์	149
6.2.2 การปรับเปลี่ยนที่สอดคล้องไปกับรัฐและวาทกรรมครอบงำ	156
6.3 ความลักลั่นขัดแย้งในการตอบโต้ของชาวม้ง	165
6.4 เงื่อนไขการตอบโต้กับอัตลักษณ์อันหลากหลายของชาวม้ง	168
6.5 สรุป	172
บทที่ 7 สรุปผลการศึกษา	175
7.1 ข้อค้นพบจากการศึกษา	176
7.1.1 กระบวนการกักขังอัตลักษณ์	176
7.1.2 การตอบโต้ของชาวม้งต่อกระบวนการกักขังอัตลักษณ์	179
7.1.3 เงื่อนไขของการตอบโต้และอัตลักษณ์อันหลากหลายของชาวม้ง	181
7.1.4 พลวัตความหลากหลายและซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์	185
7.2 ข้อค้นพบในทางทฤษฎี	185
7.3 ข้อค้นพบในการพัฒนาสังคม	186
บรรณานุกรม	187
ประวัติผู้เขียน	198

สารบัญภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ 1 กรอบคิดในการศึกษากระบวนการกักขังอัตลักษณ์และการตอบโต้	19
แผนภาพที่ 2 ประวัติศาสตร์การเดินทางและการอพยพเคลื่อนย้ายของชาวม้ง	29
แผนภาพที่ 3 เส้นทางการค้าและการตั้งถิ่นฐานของชาวยุโรปในยุคล่าอาณานิคม	33
ภาพที่ 4 ความหลากหลายของพืชพันธุ์ในไร่ฝิ่นของชาวม้ง	55
ภาพที่ 5 ไร่ฝิ่นฝ่งลาว	147